



Interesul superior al copilului

Expertiza psihologică în caz
de separarea/divorțul părinților



Editura
Psamangiu
2016



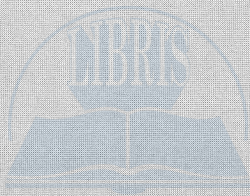
Mona-Maria Pivniceru

Cătălin Luca

Interesul superior al copilului

Expertiza psihologică în caz
de separarea/divorțul părinților

Editura
Hamanagiu
2016



Cuprins

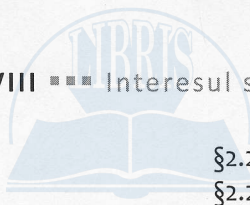
MONA-MARIA PIVNICERU

Capitolul I. Drepturile copilului. Domeniu juridic specific de referință	1
Secțiunea 1. Conceptul de copil și capacitatea civilă	2
Secțiunea a 2-a. Structurarea juridică a drepturilor copilului și a obligațiilor față de acesta	5
§1. Cadrul juridic privind dezvoltarea copilului	6
§2. Cadrul juridic cu natură mixtă	7
§3. Cadrul juridic de protecție	10
§4. Cadrul juridic participativ	11
Secțiunea a 3-a. Drepturile copilului – drepturi ale omului	12

MONA-MARIA PIVNICERU

Capitolul II. Interesul superior al copilului	15
Secțiunea 1. Plurivalența conceptului	16
Secțiunea a 2-a. Elementele de structură ale interesului superior al copilului stabilite de lege	18
§1. Componenta psihologică a conceptului	19
§2. Structurarea juridică a conceptului	20
§2.1. Domeniul ilustrativ de incidență	20
§2.1.1. Cadrul juridic general	20
§2.1.2. Cadrul juridic special	22
§2.2. Viața de familie a copilului în sistemul național	24
§2.2.1. Absența unei definiții juridice. Abordare sistemică	24
§2.2.2. Dimensiunea normativă a ansamblului relațional	25
§2.2.2.1. Transformări și mutații	26
§2.2.2.1.1. Divorțul	26

VIII ■■■ Interesul superior al copilului



§2.2.2.1.2. Separarea în fapt _____	31
§2.2.2.1.3. Extensia regimului juridic comun _____	33
§2.2.2.1.4. Alte situații _____	34
§2.2.3. Perspectiva relațiilor personale _____	35
§2.2.3.1. Dreptul de a păstra legături personale _____	35
§2.2.3.2. Modalități de realizare _____	36
§2.2.3.3. Limite și restrângeri în exercitarea dreptului _____	40
§2.3. Viața de familie în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului _____	42
§2.3.1. Privire de ansamblu _____	42
§2.3.2. Structura noțiunii și extensiile de conținut juridic _____	43
§2.3.3. Obligațiile statului supuse controlului Curții _____	45
§2.3.4. Controlul marjei naționale de apreciere a statelor _____	48
§2.4. Dificultăți remanente _____	50
Secțiunea a 3-a. Determinarea legală a interesului superior al copilului _____	52
§1. Criterii generale _____	52
§1.1. Valențe exemplificative _____	52
§1.2. Relevarea componentei psihologice _____	54
§2. Criterii speciale _____	56
§2.1. Stabilirea locuinței copilului _____	56
§2.2. Stabilirea programului de relații personale cu copilul _____	59
MONA-MARIA PIVNICERU	
Capitolul III. Garanții procesuale privind respectarea interesului superior al copilului _____	65
Secțiunea 1. Ascultarea părinților _____	66
Secțiunea a 2-a. Ascultarea copilului _____	69
§1. Dreptul copilului de a fi ascultat și informat _____	69
§2. Ascultarea obligatorie a copilului _____	71
§3. Consimțământul copilului _____	72
§4. Implicarea concursuală a copilului _____	72
§5. Abilitățile psihologice ale judecătorului _____	75
Secțiunea a 3-a. Ancheta psihosocială _____	76
§1. Măsură de protecție a drepturilor copilului _____	76
§2. Interogații privind intenția legiuitorului _____	79
§3. Jurisprudența instanțelor cu privire la raportul de anchetă psihosocială. Analiza calitativă _____	81
§4. Posibile remedii juridice _____	84
Secțiunea a 4-a. Celeritatea procedurilor _____	86



MONA-MARIA PIVNICERU

Capitolul IV. Evaluarea și stabilirea interesului superior

al copilului	89
Secțiunea 1. Decelarea interesului superior al copilului	90
Secțiunea a 2-a. Dinamica conceptului	93
Secțiunea a 3-a. Schimbarea circumstanțelor. Modificarea măsurilor luate	94
Secțiunea a 4-a. Dificultatea stabilirii interesului superior al copilului prin administrarea probei cu martori	98
Secțiunea a 5-a. Distincția dintre evaluarea probatorie și evaluarea științifică	105
§1. Diferențiere conceptuală	105
§2. Excluderea cumulului de competențe. Studiu de caz	106
§2.1. Folosirea imprecisă a psihodiagnozei	106
§3. Melanjul competențelor	108
Secțiunea a 6-a. Orientarea pedocentrică a Curții Europene a Drepturilor Omului	111
§1. Dimensiunea majoră a valorizării interesului superior al copilului	111
§1.1. Interesul superior al copilului. Articulații multiple	111
§1.2. Structura complexă de conținut	113
§1.3. Implicarea copilului în procedura care îl privește	114
§1.4. Analiza caracterului echitabil al procesului decizional	116
§1.5. Principii jurisprudențiale în materie	117
§2. Aportul expertizei psihologice	120
§2.1. Contribuție probatorie semnificativă	120
§2.2. Integrarea expertizei psihologice în procesul decizional. <i>Exempli gratia</i>	121

MONA-MARIA PIVNICERU

Capitolul V. Expertiză psihologică judiciară	135
Secțiunea 1. Considerații generale	136
§1. Definirea expertizei psihologice	136
§2. Diferențieri terminologice și de conținut	138
§3. Necesitatea expertizei psihologice	139
Secțiunea a 2-a. Posibile situații juridice care pot reclama necesitatea efectuării unei expertize psihologice	141
Secțiunea a 3-a. Reguli procedurale privind expertiza psihologică	145
§1. Principalele dispoziții procedurale aplicabile	145
§1.1. Încuviințarea expertizei psihologice	145



X ■ ■ ■ Interesul superior al copilului

§1.2. Numirea expertului și necesitatea includerii expertizei psihologice în domeniul de expertiză judiciară	146
§1.3. Desemnarea, recuzarea și înlocuirea expertului	148
§1.4. Modalitățile de exprimare a opiniei expertului	150
§1.5. Citarea părților și obligația acestora de a da orice lămuriri expertului	151
§1.6. Drepturile bănești ale expertului	151
§1.7. Efectuarea expertizei prin comisie rogatorie	152
§2. Obiectivele expertizei și etapele realizării ei	152
Secțiunea a 4-a. Raportul de expertiză	155
§1. Conținutul raportului de expertiză	155
§2. Completarea și refacerea raportului de expertiză	156
§3. Forța probantă a raportului de expertiză	157

CĂTĂLIN LUCA

Capitolul VI. Elemente de psihologie a dezvoltării copilului, relevante în situația de separare/divorț	159
Secțiunea 1. Despre atașament la copiii cu părinți divorțați	160
§1. Efectele divorțului asupra dezvoltării atașamentului	163
§2. Regula privind Persoana Principală de Îngrijire a Copilului	165
§3. Atașament și violența în familie	167
§4. Importanța atașamentului tată-copil	168
§5. Interviu de atașament pentru copiii de 7-12 ani	169
Secțiunea a 2-a. Nevoi ale copiilor cu părinți separați/divorțați	171
§1. Primul an de viață și vârsta antepreșcolară	171
§2. Preșcolarul	177
§3. Micul școlar	181
§4. Pubertatea și adolescența	187
Secțiunea a 3-a. Reacțiile copiilor la separarea/divorțul părinților	192
§1. Sugarii și copiii foarte mici	193
§2. Preșcolarul	195
§3. Primii ani de școală	197
§4. Copiii de gimnaziu	199
§5. Adolescența	201
§6. Reziliența copiilor și divorțul părinților	203
§7. Consecințe pe termen lung ale divorțului: când copiii ajung adulți	205

CĂTĂLIN LUCA

Capitolul VII. Efectele divorțului asupra părinților și a rolurilor parentale	207
Secțiunea 1. Conflictul parental	208



Secțiunea a 2-a. Sănătatea mentală și roluri parentale _____	210
Secțiunea a 3-a. Bunicii și implicațiile lor _____	215

CĂTĂLIN LUCA

Capitolul VIII. Evaluarea adultului _____	219
Secțiunea 1. Întâlnirile cu psihologul expert _____	220
Secțiunea a 2-a. Prima întâlnire: părinții împreună (dacă este posibil) _____	221
Secțiunea a 3-a. A doua întâlnire: Interviu cu un părinte _____	228
Secțiunea a 4-a. A treia întâlnire: Observarea relației părinte-copil _____	236
Secțiunea a 5-a. A patra întâlnire: comunicarea discrepanțelor și a contradicțiilor _____	242
Secțiunea a 6-a. Abilitățile parentale _____	243
Secțiunea a 7-a. Stiluri parentale _____	249
Secțiunea a 8-a. Tipuri de coparentalitate _____	253
Secțiunea a 9-a. Congruența dintre abilitățile parentale și nevoile copilului _____	255
Secțiunea a 10-a. În căutarea adevărului _____	257
§1. Trei baghete „magice” _____	258

CĂTĂLIN LUCA

Capitolul IX. Evaluarea copilului _____	263
Secțiunea 1. Ascultarea pentru stabilirea autorității părintești și locuinței copilului _____	264
§1. Aspecte generale și pregătirea copilului pentru interviu _____	264
§2. Realizarea unei relații de încredere între copil și intervievator _____	269
§3. Investigarea competenței copilului de a face diferența dintre adevăr și minciună, a competenței lingvistice și a stilului lingvistic _____	271
§4. Abordarea aspectelor de profunzime _____	276
§5. Tipuri de întrebări corelate cu nivelul dezvoltării copilului _____	285
§6. Investigarea opiniei copilului _____	288
Secțiunea a 2-a. Pregătirea copilului pentru ascultarea sa de către judecător în camera de consiliu _____	291

CĂTĂLIN LUCA

Capitolul X. Elemente suplimentare în expertiza psihologică _____	293
Secțiunea 1. Vizitele la domiciliu _____	294
Secțiunea a 2-a. Informații colaterale _____	296
Secțiunea a 3-a. Dinamicile familiale _____	297



XII ■■■ Interesul superior al copilului

CĂTĂLIN LUCA

Capitolul XI. Utilizarea testelor psihologice _____ 299

CĂTĂLIN LUCA

Capitolul XII. Analiza situațiilor speciale _____ 305

Secțiunea 1. Efectele tulburărilor de personalitate asupra abilităților parentale _____ 306

Secțiunea a 2-a. Divorțul caracterizat de un conflict major _____ 316

Secțiunea a 3-a. Violența în familie _____ 321

Secțiunea a 4-a. Partenerii de același sex _____ 335

Secțiunea a 5-a. Alienarea parentală _____ 338

Secțiunea a 6-a. Acuzația de abuz asupra copilului _____ 348

§1. Factori care întârzie dezvăluirea abuzului de către copil _____ 349

§2. Abuzul fizic și neglijarea copilului _____ 354

§3. Abuzul psihologic _____ 357

§4. Abuzul sexual _____ 359

Secțiunea a 7-a. Situații de relocare _____ 364

CĂTĂLIN LUCA

Capitolul XIII. Planul parental _____ 369

CĂTĂLIN LUCA

Capitolul XIV. Raportul de expertiză psihologică _____ 381

Secțiunea 1. Structura și conținutul raportului _____ 382

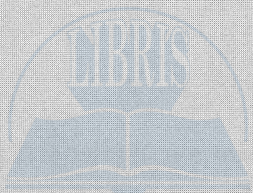
Secțiunea a 2-a. Fidelitate și validitate _____ 389

Secțiunea a 3-a. Informații despre practica psihologilor din SUA în realizarea raportului de expertiză _____ 391

ANEXA 1. Expertiza psihologică și calitatea de martor expert în psihologie judiciară în spațiul european. Recomandări pentru Codul etic al expertului psiholog _____ 393

BIBLIOGRAFIE _____ 411

JURISPRUDENȚĂ CITATĂ _____ 453

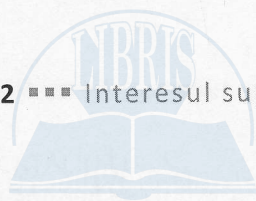


Mona-Maria Pivniceru



Capitolul I

Drepturile copilului. Domeniu juridic specific de referință



Secțiunea 1.

Conceptul de copil și capacitatea civilă

Prin reglementări legale s-a fixat cadrul general al conduitelor de vârstă, stabilindu-se drepturi și obligații în raport cu acestea.

Astfel, categoria de vârstă a copilului constituie obiect de reglementare specială și exprimă gradul de civilizație al societății în raport cu protecția juridică a copilului, ambele entități aflându-se într-o legătură directă, indisociabilă.

Conceptul de copil/copilărie, ca etapă în dezvoltarea umană, reprezintă un construct bio-psiho-social, marcat în principiu de confluente subtile între drept, sociologie și psihologie, constituind deopotrivă, atât materie de reglementare juridică, cât și obiect de studiu al sociologiei și psihologiei dezvoltării^[1].

Juridic, copilul este definit prin raportarea vârstei psihologice la vârsta cronologică. Înțelegem prin copil, în sensul dispozițiilor referitoare la protecția copilului prevăzute de art. 263 alin. (5) C. civ.^[2] persoana care nu a împlinit vârsta majoratului și nici nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu potrivit legii^[3]. Acesta înseamnă că, doar de la vârsta cronologică stabilită de lege prin art. 38 alin. (2) C. civ. a fi cea de 18 ani împliniți, statutul de vârstă psihologică este validat juridic, copilul fiind prezumat a avea atât discernământ, cât și capacitate.

În acest fel, vârsta psihologică încorporează materialitatea și conștiința unei conduite responsabile reglementate prin lege. Până la majorat însă, etapele psihogenetice de dezvoltare ale copilului, fără a se suprapune identitar cu cele cronologice, în raport cu care legea fixează consecințe juridice, constituie reperate valorizate de legiuitor în fixarea stadiilor capacității de exer-

[1] Ramură a psihologiei care se ocupă de studiul proceselor de dezvoltare pre- și postnatale; schimbările fizice și psihologice de la naștere până la moarte, pe etape de vârstă; dezvoltarea morală și maturizarea comportamentului (Băiceanu, 2004, p. 95).

[2] Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011).

[3] Copilul poate dobândi capacitate deplină de exercițiu prin căsătorie [art. 39 alin. (1) C. civ.] sau anticipat în condițiile dispozițiilor art. 40 C. civ.



cițiu în raport cu care, în materie civilă, se dobândesc și se exercită drepturi și se asumă ori se execută obligații.

Astfel, juridic s-a stabilit că starea de drept a capacității de exercițiu parcurge o stadialitate în trei etape în raport cu structurarea evolutivă a conceptului de discernământ, el însuși de natură psihică^[4]: până la vârsta de 14 ani copilul este lipsit de capacitate de exercițiu, copilul cu vârsta situată între 14-18 ani are capacitate de exercițiu restrânsă, la împlinirea vârstei de 18 ani copilul dobândește capacitate de exercițiu deplină.

Prin urmare, regula juridică dă expresie realității bio-psiho-sociale, definind convențional omul, ca ființă juridică, prin conceptul de persoană fizică, înzestrat cu capacitate juridică, conținut care include în dobândirea capacității de exercițiu depline, perioadele de dezvoltare ale copilului (în principiu, la vârsta de 18 ani se dobândește capacitate de exercițiu deplină) cât și fenomenele de creștere și maturizare corespunzătoare lor (presupunția de existență a discernământului).

Se reunește astfel într-o singură entitate denumită „persoană fizică”, atât domeniul psihologic, cât și cel juridic, individualizându-se astfel omul, prin valorizarea în drept a proprietăților sale biologice, psihice, precum și a determinărilor sociale. Osmoza astfel realizată definește persoana atât din interior (dezvoltare fizică, cognitivă, psihosocială) (Golu, 2010, pp. 22-23) cât și din exterior (statutul social, nume, domiciliu, stare civilă etc.).

Copilul nu reprezintă doar o existență fizică a cărei stadialitate de dezvoltare concură la determinarea conceptului de capacitate juridică. El reprezintă însăși persoana fizică, care până la majorat este ocrotită juridic, tocmai datorită insuficienței maturității sale psihice.

Vorbim în această situație despre o protecție juridică a copilului în materie civilă, supusă regimului juridic civil, dar și de o protecție juridică a copilului în general, care dincolo de suportul civil conferit persoanei, denumită juridic persoană fizică, se circumscrie cadrului juridic general care ocrotește

[4] Legea sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 482/2002 (M. Of. nr. 589 din 8 august 2002) definește în art. 5 lit. k) capacitatea psihică ca fiind atributul stării psihice de a fi compatibilă, la un moment dat, cu exercitarea drepturilor civile sau a unor activități specifice, iar prin art. 5 lit. k), noțiunea de discernământ ca fiind componenta capacității psihice, care se referă la o faptă anume și din care decurge posibilitatea persoanei respective de a aprecia conținutul și consecințele acestei fapte.

valorile sociale fundamentale, legate de persoană, prin includerea în privitynța copilului a unui regim juridic special de protecție.

Astfel, copilul nu mai reprezintă un substituit identitar al părinților sau o aluviune la lumea adultă și trebuie tratat în funcție de ceea ce este și nu în funcție de ceea ce va deveni. El este purtătorul propriilor sale drepturi, având un statut juridic de sine stătător, în jurul căruia gravitează drepturile și obligațiile celorlalte persoane (familia nucleară extinsă ori raporturi cu terțe persoane), precum și societatea în general, care a structurat statutul copilului corespunzător valorilor ei.

Aceasta este ideologia drepturilor copilului, consecință a abordării holistice a dezvoltării sale^[5], centrată pe recunoașterea copilului ca titular de drepturi marcate de universalitate, indivizibilitate, interdependență și interrelaționare la a căror respectare, protecție și asigurare a exercitării lor sunt obligate statele semnatare ale Convenției cu privire la drepturile copilului^[6], ea însăși consecință probabilă a dinamicii egalitare a drepturilor omului, pe de o parte, și având ca fundament descoperirile psihanalizei de evidențierea capacității copiilor de a înțelege și simți, pe de altă parte (Segalen, 2011, p. 209).

Protecția juridică specială a copilului este circumscrisă manifest conceptului de „interes superior al copilului”, matrice referențială care privește întreaga reglementare referitoare la copil^[7] și care se răsfrânge asupra oricărei măsuri care-l vizează, indiferent cine ar lua-o^[8].

[5] Comentariul General nr. 14 (2013) al Comitetului O.N.U. privind drepturile copilului cu privire la dreptul copilului ca interes superior al acestuia să fie considerat primordial, adoptat la cea de-a 62-a Sesiune a Comitetului la 14 ianuarie-1 februarie 2013, § 4. http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf accesat pe 3 ianuarie 2016.

[6] Convenția O.N.U. cu privire la drepturile copilului adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 29 noiembrie 1989, intrată în vigoare la 2 septembrie 1990, ratificată de România prin Legea nr. 18/1990, republicată în M. Of. nr. 314 din 13 iunie 2001.

[7] Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004) cu modificările și completările ulterioare, dispune: „Prezenta lege, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice alt act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului”.

[8] Art. 2 alin. (4) din Legea nr. 272/2004, republicată, dispune: „Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești”.



Principiul laitmotiv reprezentat de interesul superior al copilului articulează ansamblul drepturilor și garanțiilor configurat în „statut al copilului” și exprimă, de fapt, o dublă conștientizare juridică a nevoilor psihologice ale copilului. În primul rând copilul are nevoi psihologice proprii pe care adulții trebuie să le satisfacă, iar în al doilea rând, nevoile copiilor pot să nu coincidă întotdeauna cu cele ale adulților care au grijă de ei, copiii având astfel un statut diferit și totuși dependent (Schaffer, 2005, pp. 25-26).

Nevoia de dezvoltare și de inserție socială a copilului^[9] se particularizează în funcție de specificul fiecărei etape de dezvoltare a copilului, fiecare stadiu integrându-se în cel de vârstă ulterior, care implică procese complexe de pregătire, până la formele finale de echilibru (Golu, 2010, p. 26). Aceasta este rațiunea pentru care legiuitorul a conferit suport juridic stadiului de dezvoltare ontogenetică a copilului prin reglementarea drepturilor copilului a căror tipologie este fundamentată pe două elemente de esență: principiul interesului superior al copilului prin care se filtrează toate acțiunile care îl privesc și principiul potrivit căruia părinții sau orice alt responsabil legal trebuie să îndrume și să ocrotească exercitarea drepturilor copilului în raport cu capacitățile sale evolutive (Pivniceru & Luca, 2008, p. 5).

Secțiunea a 2-a.

Structurarea juridică a drepturilor copilului și a obligațiilor față de acesta

Nevoia de dezvoltare a copilului se circumscrie categoriei drepturilor privind dezvoltarea acestuia, care vizează nu doar existențialul bazic (nevoi materiale elementare), ci și ansamblul de atitudini, conduite, cerințe specifice de realizat, stabilite ca reguli juridice în sarcina părinților, având drept scop dezvoltarea personalității copilului.

[9] Pentru studiul inserției sociale a individului psihologia a consacrat o ramură specială (psihologia socială) care privește influențele pe care le are societatea și grupurile sociale asupra structurilor psihice și a dezvoltării lor la om. Se referă la vehicularea valorilor sociale, morale, culturale, de mentalitate și de receptivitate a programului și civilizației (Șchiopu, 1997, p. 568); Ramură a psihologiei care investighează modul în care oamenii gândesc și se comportă în situații sociale (Băiceanu, 2004, p. 310). Știință a legăturilor dintre, pe de o parte, organizările individuale ale comportamentelor, sentimentelor, cog-nițiilor și percepțiilor și, pe de alta, multiplele lor reglări sociale (Larousse, 2006, p. 1139).

Prin urmare, statutul de vârstă subsumat noțiunii de copil generează un *summum de drepturi*^[10] și îndatoriri specifice statutului de copil și în raport cu acesta, situate într-o dependență corelativă.

§1. Cadrul juridic privind dezvoltarea copilului

Nevoilor de dezvoltare ale copilului exprimate juridic în categoria drepturilor de dezvoltare îi corespund drepturi și obligații stabilite de legiuitor în sarcina părinților pentru satisfacerea lor.

Intră în această categorie, dreptul copilului la un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, morală și socială [art. 47 alin. (1) din Legea nr. 272/2004] și, corelativ, responsabilitatea părinților sau, după caz, a reprezentanților legali de a asigura cele mai bune condiții de viață necesare creșterii și dezvoltării copiilor; părinții sunt obligați să asigure copiilor locuință, precum și condiții necesare pentru creștere, educare, învățătură, pregătire profesională, precum și un mediu de viață sănătos [art. 47 alin. (2) din Legea nr. 272/2004].

Apartine aceleiași categorii a drepturilor de dezvoltare dreptul copilului de a fi crescut în condiții care permit dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială, scop în care, corelativ, părinții sunt obligați să supravegheze copilul, să coopereze cu acesta, să îi respecte viața intimă, privată și demnitatea, să informeze copilul despre toate actele și faptele care l-ar putea afecta și să ia în considerare opinia acestuia, să întreprindă toate măsurile necesare pentru realizarea drepturilor copilului, să coopereze cu persoanele fizice și persoanele juridice care exercită atribuții în domeniul îngrijirii, educării și formării profesionale a copilului (art. 37 din Legea nr. 272/2004).

[10] Pentru analiza drepturilor copilului clasificate potrivit Convenției ONU privind Drepturile Copilului, a se vedea Pivniceru, M.-M. & Luca, C. (2009), *Ghid de audiere a copilului în proceduri judiciare*, București, Ed. Hamangiu. Pentru analiza drepturilor copilului clasificate în drepturi de protecție, drepturi de dezvoltare și drepturi de participare, a se vedea Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului (2006). *Rolul judecătorilor și al procurorilor în protecția și promovarea drepturilor copilului*, București, Ed. Trei.